

OPINIA

KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 9 października 2015 r.

w przedmiocie projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu

Krajowa Rada Sądownictwa, po zapoznaniu się z wyżej wymienionymi projektami rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości, pozytywnie ocenia kierunek zmian legislacyjnych zmierzający do podwyższenia opłat za czynności adwokackie, kwestionuje jednak zastosowany w rozporządzeniach automatyzm przy ustalaniu wysokości opłat, w szczególności wówczas gdy wysokość opłaty zależy wyłącznie od wartości przedmiotu sporu, pomijając całkowicie nakład pracy pełnomocnika. W ocenie Rady zachodzi konieczność przygotowania nowego projektu uwzględniającego systemowe kryteria.

Podkreślenia wymaga także, że proponowane stawki w odniesieniu do niektórych kategorii spraw, wymagających od pełnomocnika znacznego nakładu pracy, są zbyt niskie (na przykład: opłata 480 zł za sporządzenie i wniesienie skargi konstytucyjnej oraz stawiennictwo na rozprawie przed Trybunałem Konstytucyjnym, opłata 240 zł za sporządzenie i wniesienie skargi kasacyjnej oraz udział w rozprawie przed Sądem Najwyższym, czy też opłata 240 za sporządzenie i wniesienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia oraz udział w rozprawie przed Sądem Najwyższym).

Krajowa Rada Sądownictwa negatywnie opiniuje unormowanie ustalające minimalną wysokość kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu jako 1/2 opłaty minimalnej bez pozostawienia sądowi możliwości przyznania tych kosztów w niższej wysokości w sytuacjach, gdy wymagają tego nakład pracy lub stopień skomplikowania sprawy.

Ponadto Rada zgłasza następujące uwagi do projektu rozporządzenia w sprawie opłat za czynności adwokackie:

1. sprawy o ubezwłasnowolnienie, uznanie za zmarłego, stwierdzenie zgonu, rozstrzygnięcie co do aktów stanu cywilnego z pewnością nie są sprawami z zakresu

prawa rodzinnego i opiekuńczego, w związku z tym powinny być umieszczone w osobnym paragrafie (§ 4 pkt 6 i 7 projektu rozporządzenia),

2. w paragrafie 8 projektu rozporządzenia brak jest odpowiedniej systematyki. Uporządkowania wymaga kolejność poszczególnych punktów zarówno co do przedmiotu sprawy, jak i co do wysokości opłaty. W obecnym projekcie trudno znaleźć odpowiednią kategorię spraw, ponieważ nie ma żadnego logicznego klucza ujęcia poszczególnych kategorii. Rada proponuje wprowadzić następującą systematykę spraw wymienionych w tym przepisie:

- 1) sprawy o ochronę dóbr osobistych i ochronę praw autorskich (punkt 2),
- 2) sprawy z zakresu własności intelektualnej i własności przemysłowej (punkty 16,17,18,19, 20),
- 3) sprawy o uchylenie uchwały organu spółdzielni, ustalenie nieważności uchwały organu spółdzielni, stwierdzenie nieistnienia takiej uchwały (punkt 1),
- 4) sprawy o uchylenie uchwały wspólników bądź akcjonariuszy, stwierdzenie nieważności uchwały wspólników bądź akcjonariuszy (punkt 21),
- 5) o wyłączenie wspólnika (punkt 22),
- 6) o rozwiązanie spółki kapitałowej (punkt 23),
- 7) inne sprawy rozpoznawane w procesie (punkt 25),
- 8) sprawy o uchylenie wyroku sądu polubownego (punkt 4),
- 9) sprawy z zakresu postępowania egzekucyjnego (punkt 7, 8),
- 10) sprawy z zakresu postępowania upadłościowego lub układowego (punkt 5),
- 11) sprawy o przyznanie prawa pomocy w postępowaniu prowadzonym w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej (punkt 24).

Sprawy rejestrowe (punkty 9,10,11) należałoby ująć w osobnym paragrafie, zaś sprawy rozpoznawane w postępowaniu nieprocesowym (punkt 3) wraz z innymi sprawami nieprocesowymi (np. spadkowymi lub z zakresu prawa rzeczowego).

3. sposób sformułowania paragrafu 9 projektu rozporządzenia nie uwzględnia licznych orzeczeń Sądu Najwyższego, z których wynika, że regulacja ta jest wadliwa (patrz. np. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2011r. o sygn. I PZP 6/11 z mocą zasady prawnej, OSNP z 2011r., nr 21-22, poz. 268. W związku z tym Rada proponuje, żeby przepis ten otrzymał następujące brzmienie:

„ §9.1. Stawki minimalne wynoszą za prowadzenie spraw z zakresu prawa pracy o:

- 1) roszczenia pracowników dotyczące nawiązania, istnienia lub rozwiązania stosunku pracy (w tym nawiązanie stosunku pracy, dopuszczenie do pracy, uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne, przywrócenie do pracy,*

odszkodowanie za niezgodne z prawem lub nieuzasadnione rozwiązanie stosunku pracy lub ustalenie sposobu ustania stosunku pracy - 360 zł);

2) wynagrodzenie za pracę lub odszkodowanie inne niż dotyczące wypadku przy pracy - 75% stawki obliczonej na podstawie § 2 od wartości wynagrodzenia lub odszkodowania będącego przedmiotem sprawy;

3) roszczenia niemajątkowe - 120 zł;

4) ustalenie wypadku przy pracy, jeżeli nie jest połączone z dochodzeniem odszkodowania lub renty - 240 zł;

5) świadczenie odszkodowawcze należne z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej - 50% stawki obliczonej na podstawie § 2 od wartości odszkodowania będącego przedmiotem sprawy.

2. Stawki minimalne wynoszą 360 zł w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego”.

4. paragraf 10 ustęp 4 należy uzupełnić o punkt obejmujący sporządzenie i wniesienie odpowiedzi na skargę kasacyjną,

5. paragraf 10 ustęp 5 należy uzupełnić o punkt obejmujący sporządzenie i wniesienie odpowiedzi na skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.